

Utlåtande 2004:7 RIV (Dnr 322-1250/2002)

En mer medveten satsning på att stärka elevers självtillit

Motion av Lovisa Morén (mp) (2002:25)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Motion 2002:25 av Lovisa Morén (mp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.
2. Stadens skolor uppmuntras att aktivt och strukturerat arbeta med läroplanens skrivningar om elevernas personliga utveckling och självtillit.

Föredragande borgarrådet Erik Nilsson anför följande.

Motionens innehåll

Lovisa Morén (mp) har i motion 2002:25, *bilaga*, föreslagit att kommunfullmäktige skall besluta att det blir obligatoriskt för alla skolor att ägna tid åt medvetet arbete med känslor, jagstärkande övningar, respekt för andra (och sig själv) och med konflikthantering. Motionären föreslår också att utbildningsnämnden skall utarbeta uppnåendemål för skolan/staden även för läroplanens strävansmål.

Remisser

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Utbildningsnämnden anser att utifrån de bindande nationella föreskrifterna i läroplanen är det lärarens och skolans ansvar att finna arbetsformer inom

ovanstående verksamhetsområden, som är anpassade till och främjar utvecklingen vid den enskilda skolan. Nämnden anser att några ytterligare direktiv enligt motionärens förslag inte är motiverade.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att det varken är nödvändigt eller lämpligt att, som föreslås i motionen, göra det ”obligatoriskt för alla skolor att ägna tid åt medvetet arbete med känslor, jagstärkande övningar” etc. Det skulle också rimma dåligt med de bärande idéerna bakom den målstyrda verksamhet som skolan är och skall vara.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd anser att det är ett mycket viktigt område som motionären tar upp i sin motion. Nämnden menar dock att staden inte ska ge några direktiv inom detta område till skolan. Det är obligatoriskt för skolan att arbeta med att stärka elevers självtillit och uppdraget finns som mål i läroplanen.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att skolan inte behöver nya skrivningar på detta område men skolorna måste ta det som redan står på allvar. Alla skolor som tar läroplanens ord på allvar arbetar medvetet med detta redan idag.

Mina synpunkter

Jag delar motionärens åsikt om att skolan har en viktig roll när det gäller elevernas personliga utveckling.

Skolans uppdrag är att förbereda unga för vuxenlivet. I detta ska enligt läroplanen arbetet med värdegrunden vara framträdande. Hit hör målen om att främja jämställdhet, ge stöd för de unga att utveckla självtillit, självkänsla, empati, respekt för olikhet och att inte kränka andra osv. De generella strävansmålen kan uppfattas som oklara och diffusa men det är obligatoriskt för skolorna att arbeta med dessa frågor.

Många skolor arbetar också med detta på ett mycket medvetet sätt. Strukturerat arbete t ex i form av projekt på de lokala skolorna där man arbetar med att uppnå läroplanens mål om att stärka den enskilda individens självkänsla, skall uppmuntras. Sådana projekt kan ingå i ansökan om medel från respektive nämnd till kompetensfonden.

I majoritetens budget för 2004 lyfts det systematiska arbetet med att stärka elevernas självkänsla fram under avsnittet Elevhälsa, som är ett av stadens särskilda utvecklingsområden. Staden kommer under 2004 att anta en ny skolplan och där kommer området elevhälsa att vara ett utav de prioriterade områdena som staden skall arbeta med. Underlaget till den blivande skolplanen är nu ute på remiss hos alla stadsdelsnämnder,

utbildningsnämnden, fackliga organisationer och föräldra- och elevorganisationer och kommer under våren att sammanställas till en skolplan.

Skolan är målstyrd och i en målstyrd verksamhet är det de professionella på skolan som ska avgöra hur målen ska nås. Det är den enskilda skolans uppdrag att planera, följa upp och utvärdera för att se till att skolan uppnår målen i läroplanen. Läroplanen ska vara ett levande dokument och verksamheten har sin utgångspunkt i det som anges där. Stadens skolinspektörer fyller en viktig funktion i att utvärdera och inspektera att det förhåller sig så i staden.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Motion 2002:25 av Lovisa Morén (mp) anses besvarad med vad som anförs i utlåtandet.
2. Stadens skolor uppmuntras att aktivt och strukturerat arbeta med läroplanens skrivningar om elevernas personliga utveckling och självtillit.

Stockholm den 17 december 2003

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Erik Nilsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

Lovisa Morén (mp) har i motion 2002:25, bilaga, föreslagit att kommunfullmäktige skall besluta att det blir obligatoriskt för alla skolor att ägna tid åt medvetet arbete med känslor, jagstärkande övningar, respekt för andra (och sig själv) och med konflikthantering. Motionären föreslår också att utbildningsnämnden skall utarbeta uppnåendemål för skolan/staden även för läroplanens strävansmål.

REMISSER

Ärendet har remitterats till utbildningsnämnden, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd och Älvsjö stadsdelsnämnd.

Utbildningsnämnden beslöt den 29 augusti 2002 att godkänna utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av *Marie Egnell* (mp) enligt följande.

Jag reserverar mig mot nämndes beslut då jag yrkade att nämnden skulle besluta att

1. Bifalla motionen
2. Därutöver anförda följande:

Motionen tar upp en av skolans framtidsfrågor. Motionens syfte är att utveckla skolan så att den kan möta de behov unga människor upplever i sitt vuxenblivande. Vi hoppas att även politikerna snart är mogna för den här sortens frågeställningar.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 april 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Gymnasieskolan

Läroplanen för de frivilliga skolformerna är tydlig när det gäller de värdegrundsfrågor som motionen omfattar. Målen och riktlinjerna är härvidlag riksgiltiga och är obligatoriska inslag i gymnasieskolans verksamhet.

En genomgång av de lokala arbetsplanerna vid stadens samtliga gymnasieskolor visar att dessa frågor i hög grad uppmärksammas, lyfts fram och ges hög prioritet i den enskilda skolans programförklaring, vision och värdegrund.

De flesta gymnasieskolor har också beskrivit principerna för sitt arbetssätt och sina metoder för att säkerställa att dessa formulerade mål uppnås och att en positiv utveckling inom de i motionen nämnda områdena främjas.

Gymnasieundersökningen för läsåret 2000/01, som omfattar samtliga elever i årskurs 2 i stadens gymnasieskolor, visar att situationen enligt undersökningen generellt sett förbättrats under de två senaste läsåren när det gäller mobbing, skadegörelse och klotter, sexuella trakasserier och användandet av könsord.

Vid sex gymnasieskolor sker i ett varierande antal klasser undervisning i den lokala kursen LIVSKUNSKAP. Omfattningen är 50 timmar. Kursplanens mål ger en uppfattning om kursens innehåll:

Mål

Kursen skall ge eleven ökade kunskaper om människans möjligheter och begränsningar, behov och beteenden samt hur dessa kan påverkas och modifieras i samspelet med andra människor.

Efter genomgången kurs skall eleven

- ? ha fått fördjupade kunskaper i sex och samlevnad
- ? ha fått fördjupade kunskaper om alkohol, narkotika, tobak och andra droger
- ? ha ökat sina kunskaper om konflikter och konflikthantering
- ? ha ökat sin självkännetenhet samt betydelsen av livsstil
- ? kunna reflektera och argumentera kring existentiella och etiska frågor
- ? ha bearbetat frågor om skillnaden mellan manligt och kvinnligt, olika kulturmönster och beteenden.

Många andra exempel på övergripande sätt att aktivt arbeta med frågor med koppling till förslagspunkten 1 i motionen ges i skolornas arbets- och åtgärdsplaner; nedan ett axplock:

Årskursövergripande aktiviteter med bl a faddersystem, inskolningsdagar och programdagar med blandning av årskurser, träning i teambuilding; verksamheten med kamrattstödjare fyller en viktig funktion för att minska klotter och skadegörelse; satsningar på förbättrad föräldrakontakt och utökat samarbete med föräldraföreningen; rundabordsamtal med klassrepresentanter.

Förvaltningens synpunkter

Ett av stadens mål för skolväsendet är att självständigheten för skolorna skall öka. Utifrån de bindande nationella föreskrifterna i läroplanen är det lärarens och skolans ansvar att finna arbetsformer inom ovanstående verksamhetsområden, som är anpassade till och främjar utvecklingen vid den enskilda skolan. Mot bakgrund av den genomgång som utbildningsförvaltningen gjort av samtliga gymnasieskolors lokala arbetsplaner när det gäller värdegrundsfrågor anser förvaltningen att några ytterligare direktiv enligt motionärens förslag inte är motiverade.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslöt den 11 juni 2002 att lämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att skolan har en viktig roll när det gäller elevernas personliga utveckling. Detta slås också mycket tydligt fast redan i läroplanens inledande kapitel under rubriken "Skolans värdegrund och uppdrag". Efter konstaterandet att "personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet" betonas vikten av att skolan får utgöra en god miljö för utveckling och lärande. Bland annat nämns att eleven skall möta respekt för sin person och sitt arbete och ha rätt att i skolan få utvecklas och känna växandets glädje.

Vi håller däremot inte med om att prioriteringen av baskunskaperna i svenska, engelska och matematik "sker på bekostnad av ämnen som ger utrymme för personlig utveckling även på andra plan än de rent kunskapsmässiga". Våra erfarenheter är att skolorna i Spånga-Tensta ger stort utrymme för sådant som enligt motionären sägs främja elevernas harmoniska utveckling, nämligen att "medvetet arbeta med känslor, jagstärkande övningar, respekt för andra (och sig själv) och med konflikthantering". I det följande ger vi flera exempel på detta. Först vill vi dock kort diskutera begreppet "harmonisk utveckling".

Utifrån skolans uppdrag, som enligt läroplanen är att "överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande", bör skolans samtliga insatser ses i ett sammanhang. Det blir då mindre fruktbart att göra en uppdelning i kunskapsmässig och annan personlig utveckling. För en viss elev i en viss situation kan exempelvis den mest jagstärkande övningen vara att klara sin matematikuppgift eller att förbättra sina språkkunskaper. Det sistnämnda är inte minst tydligt för den grupp elever som har annat modersmål än svenska. Inom vår stadsdel, med en stor andel invandrarelever, har vi rika erfarenheter av språkutvecklingens betydelse för elevernas identitetsutveckling och självkänsla. Med detta vill vi understryka att elevernas personliga utveckling inte endast kan bedömas utifrån en viss typ av insatser. Det är därför viktigt att mångfald får råda och att skolorna ges stor frihet i valen av metoder och arbetssätt för att nå de uppsatta målen.

Med denna utgångspunkt tror vi att det varken är nödvändigt eller lämpligt att, som föreslås i motionen, göra det "obligatoriskt för alla skolor att ägna tid åt medvetet arbete med känslor, jagstärkande övningar" e t c. Det skulle också rimma dåligt med de bärande idéerna bakom den målstyrda verksamhet som skolan är och skall vara.

I Spånga-Tensta stadsdelsnämnds verksamhetsplan för barn- och ungdomsverksamheten lyfts frågorna om elevernas personliga utveckling fram i olika sammanhang. Som exempel kan nämnas ett av inriktningsmålen under rubriken "Kunskapsutveckling/Identitetsutveckling" där det sägs att "verksamheterna ska bedrivas så att barnen och ungdomarna utvecklar framtidstro, självförtroende, självkänsla, kreativitet, självständighet samt förmåga att ta ansvar". I den efterföljande texten står bl a att "en av de viktigaste uppgifterna är att stärka barns/ungdomars självkänsla samt deras förmåga till inlevelse och förståelse". Andra inriktningsmål och

samt deras förmåga till inlevelse och förståelse”. Andra inriktningsmål och generella åtaganden betonar elevernas och föräldrarnas delaktighet och inflytande i verksamheterna.

Vid våra skolor i Spånga-Tensta finns, som nämnts, sedan länge en stor medvetenhet om betydelsen av insatser som bidrar till elevernas känslomässiga mognad och ansvarstagande. Som konsekvens av detta görs stora insatser med denna målsättning såväl inom ramen för den reguljära undervisningen som i projektform. Här exempel på några nu aktuella projekt vid enstaka eller flera av våra skolor:

- ? **”Steg för steg”** – ett treårigt projekt som startade 2001 och som riktar sig till åldersgruppen 6-9 år. Syftet är att främja barns sociala och emotionella utveckling och förebygga aggressioner genom att stödja samspelet mellan de vuxna och barnen. Materialet består av tre delar: 1. Empatiträning 2. Problemlösningsfärdigheter 3. Självkontroll.
- ? **EQ- emotionell intelligens** –projekt enligt den modell som omnämns i motionen. Som arbetsmaterial används ”EQ i skolan”, utarbetat av psykolog Bodil Wennberg, som starkt bidragit till att göra EQ till ett välkänt begrepp i vårt land.
- ? **Lions-Quest** – en satsning inom området etik och livskvalitet med ekonomiskt stöd av Lion-rörelsen. Ett särskilt utarbetat läromedel, ”Tillsammans”, utvecklar färdigheter i bl a att visa respekt för andra, ta ansvar och handskas med konflikter.
- ? **Friends** – en stiftelse med mål att hjälpa skolor att skapa kompisstödarsystem och utveckla handlingsplaner mot mobbning.

Utöver dessa mer övergripande projekt, genomför skolorna var för sig en mängd större eller mindre projekt och andra satsningar med liknande syften. Några olika exempel är utarbetande av en gemensam värdegrund, schemalagd undervisning i Livskunskap, vänortsutbyte och utveckling av alternativa uttrycksformer som dans, musik och bild. Alla skolor arbetar för att utveckla elevers och föräldrars medverkan och inflytande. Här förekommer allt från utbildning och studiecirklar för föräldrarna till ansvarsgrupper bland eleverna. Många insatser görs också för ökad integration och fler kulturmöten. Till detta kan läggas att flera skolor har elevernas trygghet som ett särskilt åtagande i sina verksamhetsplaner.

Utvecklingscentrum ingår som en del i vår barn- och ungdomsavdelnings verksamhet och har som uppgift att planera och genomföra fortbildning för avdelningens personal. Utbudet under de senaste åren har haft en mycket stark tyngdpunkt på de områden som lyfts fram i motionen. Några exempel på kursrubriker är Konfliktlösning, EQ, Värdegrund, Förebyggande arbete mot våld och mobbning, Mot våld för medmänsklighet. En föreläsningsserie har genomförts under rubriken Kulturmöten. Nyligen har ett större fortbildningsprojekt (”Vägledarprojektet”) genomförts där målet har varit att visa hur man på ett förebyggande och stödjande sätt kan arbeta med barn, föräldrar och personal med tyngdpunkt på att tidigt grundlägga empati. Med dessa exempel från vår verksamhet har vi velat styrka vårt inledande påstående att stort utrymme ges för elevernas personliga utveckling, trots prioriteringen av baskunskaperna i de tre skärningspunkterna. Vi konstaterar också att de aktuella frågorna finns med i såväl stadsdelsnämndens som skolornas

finns med i såväl stadsdelsnämndens som skolornas målbeskrivningar. Det innebär i sin tur att de kontinuerligt följs upp i samband med den kvalitetsredovisning som skolorna och stadsdelsförvaltningen årligen gör och överlämnar till utbildningsförvaltningen för vidare befordran till skolverket. Av denna anledning ser vi inget skäl till att utbildningsnämnden, som föreslås i motionen, skulle utarbeta uppnåendemål för skolan/staden även för läroplanens strävansmål.

Maria-Gamla stans stadsdelsnämnd beslöt den 13 juni 2002 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Maria-Gamla stans stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är ett mycket viktigt område som Lovisa Morén tar upp i sin motion. Förvaltningen menar dock att staden inte ska ge några direktiv inom detta område till skolan. Det är obligatoriskt för skolan att arbeta med att stärka elevers självtillit och uppdraget finns som mål i läroplanen:

Skolan ska stäva efter att varje elev

- ? utvecklar sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper och personliga erfarenheter,
- ? respekterar andra människors egenvärde,
- ? tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att bistå andra människor,
- ? kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen och
- ? visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön i ett vidare perspektiv.

Arbetsätt och arbetsformer i skolan ska både kunna ge en kunskapsutveckling och hjälpa barn och ungdomar i deras personliga utveckling. En god självtillit byggs upp både i hemmet och i skolan. Där har vi en gemensam uppgift.

Skolorna arbetar både direkt och indirekt med att stärka barn och ungdomars självtillit. Direkta metoder är Projekt Charlie, kompissamtal, drama, värderingsövningar och EQ.

Skolan är målstyrd och i en målstyrd verksamhet är det de professionella pedagogerna som ska avgöra hur målen ska nås. Det är den enskilda skolans uppdrag att planera, följa upp och utvärdera för att se till att skolan uppnår målen i läroplanen. Enligt stadens skolplan ska det, utöver de nationella styrdokumentet och skolplanen, ges så få politiska direktiv som möjligt till den enskilda skolan.

Förvaltningen anser inte heller, av samma skäl som ovan, att uppnåendemål för skolan/staden ska utarbetas inom detta område.

Det är beklagligt om det finns skolor som inte uppfyller dessa mål för att det inte gäller kunskaper. Det är minst lika viktigt med en god självbild för att klara sig bra i livet. Ett lämpligt sätt att följa upp om den enskilda skolan uppnår målen är att låta det ingå som en del i skolinspektörernas uppföljning av skolväsendet i Stockholm.

Älvsjö stadsdelsnämnd beslöt den 18 juni 2002 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Grundskolans mål återfinns i den statliga läroplanen (Lpo 94) och de ämnesvisa kursplanerna. Skolans inriktningsmål benämns *mål att sträva mot (strävansmål)* och skolans generella åtaganden benämns *mål att uppnå (uppnåendemål)*. Stockholms stad har i enlighet med skollagen också 2000-06-19 antagit en skolplan kallad "Ny kurs för Stockholms skolor".

I läroplanens första kapitel *Skolans värdegrund och uppdrag* har skolan redan ett mycket tydligt uppdrag att arbeta med dessa frågor. Läroplanens andra kapitel där följande står att läsa berör också motionärens frågeställning;

Normer och värden

Mål att sträva mot

- ? att varje elev respekterar andra människors egenvärde
- ? att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen

Kunskaper

Mål att sträva mot

- ? att varje elev utvecklar tillit till sin egen förmåga
- ? att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra

Skolan behöver således inga nya skrivningar på detta område men skolorna måste ta det som redan står på allvar. Alla skolor som tar läroplanens ord på allvar arbetar medvetet med detta redan idag.

I kursplanerna för ämnena religion, samhällskunskap, historia och svenska finns även frågeställningarna med. När elever lär kan de inte vara utan självtillit. Det ligger på varje lärare att i varje arbetssituationen genom beröm öka elevernas självförtroende. Tema-dagar i skolan brukar ofta innehålla delar av det som efterfrågas. Någon skola

har kompisamtal i klasserna där alltid relationer mellan människor, konflikthantering och annat kommer fram.

Däremot kan man konstatera att i skolplanen "Ny kurs för Stockholms skolor" trycker man inte lika mycket på denna fråga. Tyngdpunkten läggs där på kunskapsutveckling istället för på "jagstärkande övningar" mm.

Förvaltningen instämmer delvis i motionärens förslag och menar att i samband med att skolplanen för Stockholms stad nästa gång ses över kan motionärens förslag om att utarbeta generella åtaganden/uppnåendemål i frågan vara lämpliga att beakta.

I Älvsjös skolor finns följande exempel på aktiviteter som berör frågeställningen;

Sjöängsskolan

Från skolår 1-3 förs kontinuerliga samtal rörande "kompisskap", att dela med sig av frukten till fruktstunden om någon har glömt, "hemliga kompisen" m.m. som följs upp på fritidstiden.

Skolan är organiserad enligt Friends där två elever ur skolår 3-9 har som extra ansvar att "ha koll på läget" vad gäller det sociala klimatet i klassen och att genast rapportera till skolans vuxna ledamöter i mobbingteamet om något inte är som det borde.

Från skolår 4 har skolsköterskan och klassläraren strukturerade kompisamtal ("Charlie-metoden").

Inför skolår 7 ordnas lägerskola med övernattning och innehållet är att med strukturerade övningar, forumspel m.m. stärka samhörigheten och motverka mobbing. Skolår 8 belyser i temaarbete "Kärlek" relationer, religioner, sex och samlevnad även det internationella perspektivet och könsroller i olika kulturer.

Skolår 9 har återkommande tema "Inför livet" där etik och moral belyses. Tema "Mot främlingsfientlighet" återkommer med medverkan av Emerich Roth och f.d. rasister. Inför 9:ornas bal får alla en danskurs och utbildning i "vett och etikett" för att klara sig för framtida situationer i livet efter grundskolan.

Dessa aktiviteter genomförs år efter år och är mycket uppskattade av såväl elever som föräldrar.

Dalskolan

Dalskolan är med i LISA projektet, vilket innefattar lärarbaserade insatser för socialt arbete i samarbete med Lärarhögskolan. I övrigt utför eleverna massage på varandra, har aktiv träning av social kompetens (EQ), träning i konflikthantering samt tematiskt arbete i åldersblandade grupper.

Solbergaskolan

För eleverna i skolår 7 satsar skolan på Teambuilding samt lägerskolor med värderings-övningar. Skolan samarbetar med Friends kring mobbning och kurator anordnar vid behov "Tjejgrupper" i olika konstellationer.

Kämpetorpskolan

Skolan samarbetar med Friends, har kamratstödjare och antimobbinggrupp, är med i "Charlie-projekt", arbetar drogförebyggande genom empati - bra kamratskap - massage. Arbetar med gemensamma aktiviteter för hela skolan för att skapa "vika-nsla".

Herrängens skola

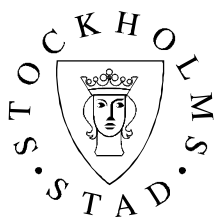
Skolan har en arbetsplan mot mobbing och kränkande särbehandling som regelbundet utvärderas och uppdateras av alla berörda grupper (personal, elever, föräldrar).

I skolans arbetsgrupp "SAMS" ingår representanter för föräldrar, elever och personal. Skolan och föräldraföreningen har anlitat stiftelsen Friends som bland annat hållit föreläsningar och utbildat kamratstödjare som är länken mellan elever och vuxna. Samarbetet fortgår och utbildningen återkommer kontinuerligt.

Barn- och ungdomsområdets förskolor-skolor 6 ingår i Integrationsförvaltningens riktade satsning på att minska främlingsfientlighet. Har arbetat utifrån enhetens värdegrund och utveckling av individens EQ (empatisk kompetens) med bl.a. föreläsningar av Lou Rossling.

Herrängens skola och skolbarnsomsorg har inlett samarbete med områden av annan befolkningsstruktur både socioekonomiskt, kulturellt och med verksamheter för funktionshindrade.

Barn- och Ungdomsområdet ingår i ett samarbets-/samverkansprojekt, med skolor i Holland, inom EU-kommissionens Sokratesavdelning (Comenius 1-Partnerskap) mellan skolor.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2002:25

2002:25

Motion av Lovisa Morén (mp) om en mer medveten satsning på att stärka elevers självtillit

En av de allra viktigaste saker som skolan ska ta ansvar för, utöver kunskapsinläringen, är att hjälpa barn och ungdomar i deras personliga utveckling till mogna vuxna människor. Detta står uttryckligen skrivet i Läroplanen som är ett mycket genomarbetat och bra styrdokument.

Problemen kommer när Läroplanen konfronteras med verkligheten.

I verkligheten prioriteras de s k "kunskapsämnena" - kärnämnen som svenska, engelska och matematik. Detta sker på bekostnad av ämnen som ger utrymme för personlig utveckling även på andra plan än de rent kunskapsmässiga.

Det är ingen annan instans i samhället som möter unga människor under så lång tid och så nära som skolan. Det är oerhört viktigt att skolan erbjuder en bra arbetsmiljö, så fri från mobbning och trakasserier som möjligt.

Om vi ska lyckas få en mer positiv samhällsutveckling med fler människor som mår bättre med sig själva och inte i så stor utsträckning hänger sig åt diverse destruktiva beteenden som droger, våld och kriminalitet, måste skolan på allvar avsätta tid för att främja elevernas harmoniska utveckling.

Det handlar om att medvetet arbeta med känslor, jagstärkande övningar, respekt för andra (och sig själv) och med konflikthantering. Det bör bli obligatoriskt för alla skolor att ägna tid åt detta.

Det har visat sig på de skolor där man medvetet har satsat på känslomässig utveckling att stämningen förbättrats och kunskapsutvecklingen ökat positivt.

Det som människor (barn och ungdomar) behöver få med sig är färdigheter i att

- ? veta vad de känner och kunna sätta ord på sina känslor
- ? kunna tolka och förstå andras känslor

- ? ta ansvar för sitt känsloliv och förstå hur det påverkar andra
- ? ta ansvar för sin kommunikation t ex kunna identifiera när man sårar andra
- ? kunna hejda sig när man är på väg att göra något som är negativt och/eller destruktivt för sig själv och/eller andra.

Det finns de som pratar om de färdigheter som beskrivs ovan som den emotionella intelligensen - EQ. En pedagogisk modell för att arbeta med detta kallas EQ-trappan, men det finns även andra metoder med andra namn. Det viktiga är inriktningen och ett medvetet, metodiskt arbete för att utveckla självkännedom, empati, ansvar, kommunikation och problem- och konflikthantering. Det är avgörande för en positiv utveckling både för den enskilda människan och samhället i stort. Det är grunden för allt lärande.

Mycket av de positiva skrivningar som i övrigt finns i Läroplanen är i den inledande texten men de återfinns inte alltid som strävansmål. En sådan skrivning är att "skolan skall främja elevernas harmoniska utveckling". Detta borde göras till ett strävansmål.

Kommentar :

I läroplanen skiljer man på *Mål att uppnå* och *Mål att sträva mot*.

"Mål att sträva mot" anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Så kommer då verkligheten. Och i verkligheten är det så att Läroplanens skrivningar om strävansmål saknar uppföljningskriterier och utvärderas inte på samma sätt som kunskapsmålen. Här vill vi att staden ska utarbeta uppnåendemål även inom dessa områden, inte för den enskilde eleven men för skolan/kommunen. D v s det är självklart ingen elev som ska betygsättas i självinsikt, konflikthantering eller i begreppet social kompetens som använts i debatten. Men skolan ska redovisa, följa upp och utvärdera, även det arbete man gör för att uppnå strävansmålen.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta att

1. det blir obligatoriskt för alla skolor att ägna tid åt medvetet arbete med känslor, jagstärkande övningar, respekt för andra (och sig själv) och med konflikthantering
2. uppdra åt utbildningsnämnden att utarbeta uppnåendemål för skolan/staden även för Läroplanens strävansmål.

Stockholm den 8 april 2002

Lovisa Morén